گزارش

سجاد آذری

آسیب‌شناسی وضعیت مساجد و دلایل کم‌رونقی و تعطیلی شماری از آنها در گزارش «جوان»

سنگر خالی‌مانده مسجد

وسط شهر هستید، ولی چون دو، سه ساعت از اذان ظهر یا مغرب گذشته نمی‌توانید مسجدی را پیدا کنید که در ورودی آن حتی برای خواندن نماز باز باشد. در مورد نماز صبح حتی ممکن است در زمان اذان نیز مسجدی با درهای باز پیدا نکنید! این تجربه‌ای است که ممکن است برای هر فردی در کلانشهرها اتفاق افتاده‌باشد. اتفاقات اینچنینی نشان می‌دهد بخش مهمی از مساجد کشور حداکثر ممکن است در زمان نمازهای پنج‌گانه باز باشند و مأموریت‌های بسیاری که برای مساجد فعال و برقرار اندیشیده شده فقط در تعداد محدودی از مساجد عملیاتی می‌شود.

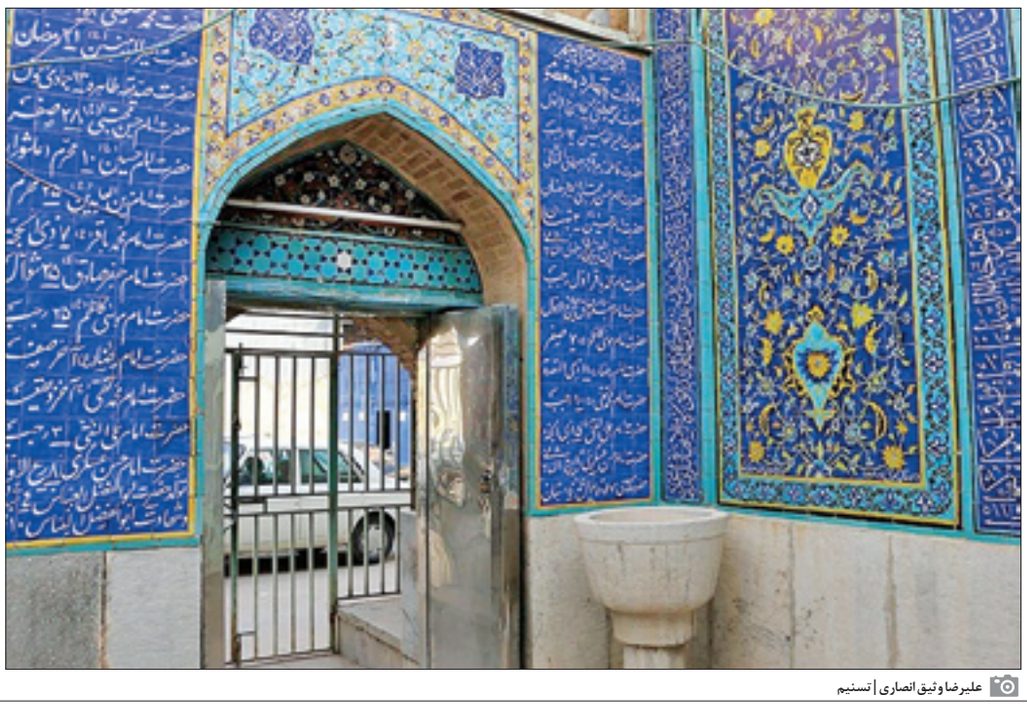

علیرضا وثیق انصاری | تسنیم

معاون مرکز رسیدگی به امور مساجد استان تهران در خصوص وضعیت مساجد با اشاره به اینکه حدود ۶۵ هزار مسجد شیعی در کشور وجود دارد که بیش از ۵۰ درصد آنها فاقد امام جماعت هستند، گفته بود: «در استان تهران هم از میان ۳هزارو ۵۰۰ مسجد، هزار مسجد به دلایل مختلف در تمام فصول سال فعال نیستند.»

مسجد برای برقرار بودن، نیاز به فعالیت مستمر سه رکن اصلی یعنی امام جماعت، هیئت امنا و خادم دارد که با توجه به وضعیت فعلی به نظر می‌رسد این ارکان مساجد دچار مشکل شده‌است.

■ دستان خالی با وظیفه‌های مهم

امامان جماعت مساجد مهم‌ترین رکن هر مسجدی هستند که به نحوی مدیریت همه تکالیف مسجد برعهده آنهاست، ولی از سوی دیگر می‌توان گفت مطلقاً از طرف هیچ سازمان یا نهاد خاصی حمایتی دریافت نمی‌کنند و همین مسئله موجب‌شده در شرایطی که تخمین زده می‌شود به ازای هر مسجد، شش روحانی در کشور وجود داشته‌باشد، براساس برخی از گزارش‌ها تنها ۲۰ درصد طلاب تمایل به حضور در مساجد دارند.

این وضعیت در شرایطی است که بزرگان حوزه‌های علمیه بارها تبلیغ را به عنوان مهم‌ترین وظیفه حوزه‌ها معرفی کرده‌اند و البته خط مقدم تبلیغ نیز مساجد گفته شده‌است. از سوی دیگر اما با وجود تکالیف بسیار سنگینی که برعهده امامان مساجد است و با وجود الزام به پاسخگویی به نهادهای بسیار، آنها کمترین عایدی در قبال این زحمات دریافت نمی‌کنند؛ مثلاً در این خصوص امام جماعت یکی از مساجد محلات تهران که در مسجدی فعالیت دارد که هیچ موقوفه‌ای نیز ندارد و با وجود اینکه در سال گذشته توانسته ۴۵۰میلیون تومان درآمد برای مسجد خود جمع‌آوری کند، ولی یک ریال از این مبلغ عایدی‌ها برای وی نیست و عملاً این فرد تنها موظف به جمع‌آوری و مدیریت این منابع است.

در خصوص تعیین امامان جماعت اگر هیئت امنای مسجد کسی را پیشنهاد کند، غالباً مرکز رسیدگی به امور مساجد همان فرد را ابرام می‌کنند، ولی اگر مسجد بلاتصدی باشد، خود مرکز یک نفر را تعیین می‌کند. هر چند روحانیان توسط مرکز رسیدگی به امور مساجد برای مسجدها تعیین می‌شوند، ولی عملاً یک ریال کمک مالی از این مرکز دریافت نمی‌کنند و فقط ممکن است مبلغ ناچیزی بابت نماز خواندن از سوی هیئت امنای مسجد از عایدات یا موقوفات مسجد برای آنها تعیین شود، ولی اگر مسجدی این موارد را نیز نداشته باشد، اصطلاحاً مصداق «المفلس فی امان‌الله» است.

در شرایطی که طبق دکترین مرکز رسیدگی به امور مساجد، مسجد باید روحانی‌محور باشد وگرنه می‌تواند منشأ بسیاری از مشکلات شود، با وجود اینکه روحانیان مساجد مبالغ بسیار ناچیزی بابت اداره مساجد دریافت می‌کنند که به هیچ‌وجه کفاف زندگی آنها را نمی‌دهد. از سوی دیگر، در شرایطی که مثلاً کمتر مسجدی دارای خانه عالم است تا حداقل امام جماعت جدیدی که وارد مسجد می‌شود بتواند در جایی ساکن شود. چگونه امامان جماعت مساجد باید حداقل شرایط زندگی را برای خود و خانواده‌شان در شهر فراهم کنند. مثلاً در مناطق ۱۱ و ۱۲ تهران که جزو محلات قدیمی تهران هم به حساب می‌آید، شاید تعداد مساجدی که خانه عالم دارند به اندازه تعداد انگشتان یک دست نیز نرسد و به دلیل درآمد بسیار کمی که مساجد دارند، هیئت امناهای مساجد مجبور شده‌اند بیشتر خانه عالمی را که در مساجد وجود داشته هم به خادمان بدهند. همه اینها نشان‌دهنده عدم‌حمایت حداقلی از امام جماعت است و در عمل امامان جماعت وسط یک دنیا وظیفه مهم در قبال مسجد و محل تک و تنها مانده‌اند.

■ مسجد یا قلعه هیئت امنا

مساجد همواره در تاریخ اسلام به عنوان مرکزی برای حل مشکلات مردم از موضوعات مالی تا علمی شناخته‌شده و در شکل‌گیری و ادامه کار انقلاب اسلامی ایران نیز نقش بسیار زیادی داشته‌است. در زمان جنگ تحمیلی عملاً اکثر برنامه‌های نظام در تعامل مساجد با مردم پیش می‌رفت و حتی حضرت امام‌خمینی(ره) از مساجد به عنوان سنگر یاد کرده‌بودند، ولی در سال‌های بعد از جنگ با کمرنگ‌شدن نقش مساجد در اداره امور محلات و کم‌توجهی‌های دیگر، عملاً مدیریت برخی از مساجد در انحصار هیئت‌های امنا قرار گرفت و موجب شد برخی این قبیل مساجد را به یک قلعه‌های دست‌نیافتنی تشبیه کنند.

مساجد اکثراً موقوفه هستند که احتمالاً تولیت دارند و در شرایطی که نقصی در متولیان باشد امامان جماعت افراد جایگزین را تعیین می‌کنند. در هر حال اما عملاً اختیار مساجد در دست هیئت امنایی است که سالیان متمادی این مسئولیت را برعهده دارند و حتی شهرداری نیز در مواردی امکان تعامل با آنها را ندارد؛ مثلاً شهرداری مدتی پیش پیشنهاد داده‌بود با توجه به اینکه باید کلی هزینه انجام دهد تا مثلاً سرویس بهداشتی در محلات برای استفاده عمومی ایجاد شود، مساجد در سرویس‌های بهداشتی خود را در یک ساعاتی از روز باز بگذارند تا هم هزینه‌های شهرداری کمتر شود و هم عایداتی برای مساجد باشد، ولی غالب مساجد این پیشنهاد را قبول نکردند؛ البته این توجیه را هم مطرح می‌کنند که امکان محافظت از اموال مسجد وجود ندارد و ممکن است سرقت شود.

از سوی دیگر واقعیت این است که به دلیل شرایط اقتصادی هیئت امنای مسجد نیز می‌گویند نمی‌توانیم همیشه در مسجد بمانیم و باید دنبال کار و زندگی خود برویم و به همین دلیل فرهنگ مسجدداری صرفاً به سمت سالم نگهداشتن مسجد رفته‌است و همین‌شده که در مساجد این جمله که بچه‌ها در مسجد ندوید تا مثلاً فرش مسجد خراب نشود به گوش می‌رسد. در نتیجه عملاً مساجد صحیح و سالم باقی مانده‌اند، ولی هیچ فعالیتی ندارند و در نهایت فقط یکی، دو وعده نماز در آنها برگزار می‌شود؛ البته باید به این مسئله نیز توجه داشت که عضویت در هیئت امنای مسجد هم فقط زحمت است و همین موضوع موجب‌شده در برخی از مساجد که هیئت امنای آن مرحوم‌شده یا استعفا داده‌اند، کسی حاضر نباشد این مسئولیت را قبول کند.

■ رکن فراموش‌شده مساجد

یکی از ارکان دیگر مساجد، خادمان آنها هستند که با توجه به وضعیتی که در بالا گفته‌شد، قابل پیش‌بینی است آنها نیز از شرایط خوبی برخوردار نباشند. در بهترین حالت یک واحد مسکونی و چیزی حدود ۳ الی ۴ میلیون تومان حقوق به خادمان مسجد داده می‌شود و مشخص است در حالی که یک نگهبان ماهانه مبلغی بسیار بیشتر از این دریافت می‌کند نمی‌توان انتظار زیادی از این افراد داشت. همین شرایط موجب‌شده تا یکی از مساجد شناخته‌شده طی یک سال گذشته سه نفر خادم عوض کند، در حالی که فقط باز کردن در مسجد نیز از این افراد خواسته شده‌بود، ولی همین که یکبار از ساعت ۴ صبح تا ۵ صبح و یکبار دیگر از ساعت ۱۱ ظهر تا ۹ شب در را باز کنند و البته نگهبانی نیز بدهند، موجب می‌شود که یک خادم مسجد فقط پنج ساعت در شبانه‌روز بیشتر خواب نداشته‌باشد و فشار زیادی را تحمل کند، به همین دلیل کمتر کسی حاضر می‌شود به عنوان خادم مسجد فعالیت کند. در مجموع به نظر موضوع خادمان مساجد کمتر از بقیه موضوعات مورد بررسی قرار گرفته و سر و سامان دادن به خادمان مساجد همواره یک مسئله مغفول مانده‌است.

■ راهکاری برای مشکلات مساجد

بر مبنای آن چیزی که گفته‌شده بخش زیادی از مشکلات امروز، مساجد مربوط به مسائل مالی است و مشخص است که این انتظار از نظام جمهوری اسلامی ایران وجود دارد که به هر شکل ممکن تلاش کند مشکلات مراکزی که مهم‌ترین مأموریت‌های مذهبی و فرهنگی محلات را برعهده دارند، مرتفع کند. بر همین اساس در بودجه سال گذشته پرداخت ۱۰۰میلیون تومان به هر مسجد پیش‌بینی شده‌بود که نمایندگان مجلس جهت تأمین نظر شورای نگهبان این بند را حذف کردند و البته راهکار دیگری نیز در این خصوص اندیشیده نشد. در مجموع هر چند برآوردها نشان می‌دهد حدود ۲۴ نهاد از دفاتر نمایندگان ولی‌فقیه در استان‌ها و پایگاه‌های بسیج مساجد تا سازمان اوقاف و شهرداری و ستاد مردمی اعتکاف، به شکل مستقیم یا غیرمستقیم در خصوص مساجد مأموریت دارند؛ مثلاً حبیب‌رضا ارزانی، رئیس ستاد هماهنگی کانون‌های فرهنگی و هنری مساجد بودجه پیشنهادی وزارت ارشاد برای کانون‌های فرهنگی و هنری مساجد در سال ۱۴۰۲ را ۴۷۷ میلیارد تومان دانسته‌بود، اما عملاً عایدی این نهادها برای مساجد چیزی نزدیک به صفر برآورد می‌شود.

در این شرایط یکی از راه‌حل‌ها این است که یک نهاد کاملاً متولی و جدی مانند وزارت ارشاد که به هر واحد فرهنگی در این کشور مانند تئاتر و سینما بودجه‌ای اختصاص می‌دهد، به شکل واقعی انجام بخشی از اهداف فرهنگی و اسلامی خود را به مساجد محول کند و به جای نهادهای به اصطلاح فرهنگی که اتفاقاً با بودجه این نظام در بسیاری از موارد کارهای ضدفرهنگی انجام می‌دهند، حمایت واقعی از مساجد را در دستور کار خود قرار دهد.

ایرادی که برخی در مقابل این نوع حمایت‌ها مطرح می‌کنند، این است که در حالی که مساجد باید به شکل مردمی اداره شوند، حمایت مالی دولت از آنها موجب حکومتی شدن مساجد می‌شود، در پاسخ به این ایراد می‌توان گفت در کنار وظیفه‌ای که حکومت در حوزه فرهنگ‌سازی و آشنایی جامعه با معارف اسلامی برعهده دارد، این نوع حمایت‌ها منافاتی با مردمی‌بودن مساجد ندارد و تنها موجبات افزایش بهره‌وری مساجد را فراهم می‌کند، مخصوصاً با توجه به اینکه بخشی از مساجد در مناطق محروم شهر قرار دارند که هر چند کمک‌های مردمی نیز دریافت می‌کنند، ولی این کمک‌ها کفاف مشکلات آنها را نمی‌دهد و نمی‌توان انتظار داشت مردم مناطق پایین‌شهر که خودشان مشکلات مالی دارند به مسجد کمک زیادی هم داشته‌باشند، هر چند در این مناطق هم بسیاری با وجود نداری تا جای ممکن به مساجد کمک می‌کنند، ولی مثلاً تکیه‌گاه آقا مرتضی علی، که عبدالرضا هلالی در محله هرندی در کنار یک مسجد راه‌اندازی کرده و اکثر مراجعه‌کنندگان به آن از همین منطقه محروم هستند و عملاً این مسجد و تکیه در حال رسیدگی به وضعیت معتادان محل نیز است، حال آیا نهادهای متولی نباید حداقل کمکی به این مجموعه انجام دهند؟! سؤال دیگری که در اینجا مطرح می‌شود، این است که چطور حکومت برای خود چنین وظیفه‌ای قائل نیست، اما در مورد فلان مراکز فرهنگی که هر چند وقت یکبار فردی از آن برخلاف نظام و مصالح کشور اظهارنظر می‌کند، خود را مسئول می‌داند؟

> در شرایطی که برای جذب کودکان، نوجوانان و جوانان به مسجد از مهدکودک تا کلاس‌های ورزشی یا آموزشی راهکارهای مختلفی اندیشیده‌شده ولی تجربه‌های اخیر نشان می‌دهد مسئله پیر و فرسوده‌شدن مساجد دامنگیر هیئت امنای آن هم شده و الان در بسیاری از مساجد، مشکل هیئت امنای خسته است که دیگر حال و حوصله بچه‌ها را ندارند؛ مثلاً در بسیاری از مساجد اکنون، امام جماعت جوانی نیز حضور دارد که به دنبال جذب جوانان است، ولی هیئت امنایی که شاید مسن هم نباشند، با این استدلال که بچه‌ها در مسجد سروصدا می‌کنند، مانع چنین تحولی می‌شوند

■ مساجد و موقوفات

از گذشته به منظور وجود یک درآمد پایدار برای مساجد و برای اینکه مسجد بتواند به عنوان یک نهاد مستقل به فعالیت خود ادامه دهد، یکسری از موقوفه‌ها مانند مغازه‌هایی در اطراف مسجد احداث می‌شد تا کمک خرج مسجد باشد و البته بسیاری از مساجد هم اکنون نیز از این‌گونه منابع مالی برخوردار هستند، هر چند خیلی از مساجد نیز چنین موقوفه‌هایی ندارند یا اگر موقوفه‌ای دارند، امکان بازسازی و استفاده از آن مهیا نیست؛ مثلاً یکی از مساجد شناخته‌شده خانه عالم بسیار قدیمی دارد که متعلق به صدسال قبل است و نه کسی می‌تواند آنجا ساکن شود و نه مسجد پولی برای نوسازی آن دارد. در برخی از مساجد مخصوصاً قدیمی این وضعیت به شکلی است که برای هزینه‌های معمول نیز نیاز به کمک مردمی است؛ مثلاً مسجد فخرآباد که جزو آثار باستانی و از موقوفه‌های قدیمی تهران است، هیئت امناطی نوشته‌ای برای تعمیر سرویس بهداشتی از مردم درخواست کمک کرده‌است.

■ حمایت از مسجد با قوانین خاکی

هر چند وقت یکبار قوانینی برای حمایت از مسجد در برنامه‌های توسعه یا احکام دائمی مجلس مصوب‌شده که بسیاری از آنها در مرحله اجرا عملاً فقط خاک می‌خورند، در این میان شاید مهم‌ترین قانونی که در مورد مساجد کم و بیش در حال انجام است، رایگان کردن هزینه‌های آب، برق و گاز مساجد باشد که شکل عملیاتی به خود گرفته‌است.

فارغ از قوانینی که خاک می‌خورند، تجربه ثابت کرده اگر قرار باشد حمایت از مساجد ذیل قوانین قرار گیرد، مراحل دشوار زیادی باید طی شود و در مورد قانون‌گذاری نیز نیاز است با دید باز به مسئله نگاه شود؛ مثلاً در مورد رایگان‌شدن آب، برق و گاز مساجد در زمان قانون‌گذاری، این مسئله مطرح می‌شد که خیلی از مساجد آشپزخانه دارند و این رایگان‌شدن به غیر از مسجد برای برخی دیگر نیز سودآوری دارد، ولی در ادامه مشخص شد رصد کردن این مسئله در مساجد کار سختی نیست و انجام شد. در مورد بقیه مسائل مربوط به مساجد هم می‌توان همین روش را انجام داد، ولی نیاز به یک مشرب باز و سعه‌صدر است تا اگر مشکلی ایجاد شد، بتوان آن را حل کرد.

در مجموع، قوانین موجود هیچ حمایت حکومتی از امامان جماعت، مجموعه هیئت امنا و خادمان را عملیاتی نکرده‌اند و فقط اتفاقی که به شکلی یک رسم از دهه ۸۰ در شهرداری باقیمانده، نمایشگاه عطر سیب است که در ابتدای محرم یکسری فروشگاه‌های حمایتی برای فروش اقلام مورد نیاز هیئت‌ها با بودجه شهرداری برگزار می‌شود؛ مثلاً امسال شهرداری مبلغ ۶ میلیون تومان به هر هیئت کمک کرد که با توجه به اینکه غالباً هیئت‌ها متعلق به مساجد هستند می‌توان گفت به نوعی کمک به مساجد است، البته گفتنی است این ۶ میلیون شاید هزینه مراسم یک شب هیئت مساجد هم نباشد.

■ مسجد یا فرهنگسرا

همانطور که گفته شد در دهه ۶۰ همه برنامه‌های محله‌ها با محوریت مسجد انجام می‌شد و از کلاس‌های آموزشی تا دیگر برنامه‌های محلات در مسجد بود، ولی بعد از مدتی بخشی از کارهای مسجد به فرهنگسراها یا آموزشگاه‌ها محول شد که می‌توان گفت موجب ضرر هر دو طرف و مخصوصاً شهروندان محلات شد.

احداث فرهنگسراها در دهه ۷۰ در تهران شدت پیدا کرد و دلایل مختلفی نیز در آن زمان در خصوص ضرورت آن مطرح می‌شد، از جمله اینکه گفته می‌شد قطع نظر از مشکل نفوذ به مدیریت مسجد، مباحث شرعی و یکسری مشکلات عرفی هم وجود دارد که به این خاطر نمی‌توان همه افراد را به مسجد سوق داد که یکی از این موضوعات مسئله حجاب است و همه افراد حجاب مناسب را برای حضور در مسجد ندارند. در آن دوره برای حل این مشکلات فرهنگسراها راه‌اندازی و گفته شد حالا که ما تسلطی بر مساجد نداریم، آنها را رها می‌کنیم، اکنون نیز در حالی که شهرداری به جای توسعه فرهنگسراها و سراهای محله می‌تواند این هزینه را در مساجد انجام دهد، به نظر می‌رسد برای ورود به مسئله مساجد به دنبال ایجاد یک سازوکار جدی‌تر است.

■ مساجد همچنان کاملاً کارکردی

هر چند تصور می‌شد دوره‌ای که همه مسائل کارکردی و صنفی مردم از نوشتن کوپن تا ثبت‌نام برای جبهه در مسجد انجام می‌شد، به پایان رسیده و مساجد دیگر از مسائل محله دور شده‌اند، ولی کارکرد درست مساجد را در ایام کرونا شاهد بودیم که بسیار موفق وارد شدند و از ماسک و کاوردوزی تا آبمیوه‌گیری برای بیماران کرونایی همگی در مساجد انجام شد. بر همین اساس مساجد در هر دوره‌ای می‌توانند به روز خدمات تحویل دهند، البته این مسئله بستگی به آن دارد که امامان جماعت و هیئت امنا چه مقدار با مسائل روز و وضعیت اجتماعی همراه باشند. حجت‌الاسلام سید ناصر میرمحمدیان، مدیر عامل بنیاد هدایت در خصوص اموری که مساجد می‌توانند انجام دهند مدتی پیش با اشاره به اینکه ۶۷ خدمت را که دولت و حاکمیت بابت آن هزینه می‌کند، می‌توان به مسجد سپرد، تأکید کرده‌بود که این امر نیازمند پشتوانه از سوی مساجد پای کار است.

■ مشکلات پیش روی جذب نسل جدید در مساجد

در شرایطی که برای جذب کودکان، نوجوانان و جوانان به مسجد از مهدکودک تا کلاس‌های ورزشی یا آموزشی راهکارهای مختلفی اندیشیده‌شده ولی تجربه‌های اخیر نشان می‌دهد مسئله پیر و فرسوده‌شدن مساجد دامنگیر هیئت امنای آن هم شده و الان در بسیاری از مساجد، مشکل هیئت امنای خسته است که دیگر حال و حوصله بچه‌ها را ندارند؛ مثلاً در بسیاری از مساجد اکنون، امام جماعت جوانی نیز حضور دارد که به دنبال جذب جوانان است، ولی هیئت امنایی که شاید مسن هم نباشند، با این استدلال که بچه‌ها در مسجد سروصدا می‌کنند، مانع چنین تحولی می‌شوند.

یکی دیگر از اتفاقات کوچکی که تأثیر مهمی در حضور مخصوصاً نوجوانان در مساجد دارد، استفاده برخی از ائمه جماعات از بلندگوهای سیار و حذف مکبر از مساجد به واسطه آن است، در حالی که همین کار نیز بخش جذابی برای کودکان و نوجوانان است که باید موردتوجه قرار گیرد.

از سوی دیگر، راه‌اندازی هیئت‌های مذهبی در مساجد نیز حتماً باید مورد توجه باشد و همه مساجد باید یک هیئت هم داشته‌باشند، هیئت جایی است که کودکان و نوجوانان به وسیله آن از بچگی با امام‌حسین (ع) و دیگر ائمه (س) آشنا می‌شوند و محبت آنها وارد دل و جان بچه‌ها می‌شود. همچنین وقتی که میاندار مساجد نوجوانان باشند و حس کنند در مسجد مسئولیت دارند برای آنها جذابیت ایجاد می‌شود. قابل تصور است وقتی فضا برای کودکان و نوجوانان در مساجد باز شود و ببینند در مسجد جایی برای آنها وجود دارد که به آنها مسئولیت داده‌می‌شود، جذب مسجد می‌شوند.

در مقابل این دستورالعمل‌ها، مثلاً در یکی از مساجد تهران که حیاط بزرگی هم دارد، زمانی که امام جماعت جدید مسجد تشک ورزشی وسط حیاط مسجد پهن و از این طریق جوانان و نوجوانان بسیاری را جذب مسجد کرده‌است، با این استدلال که به شأن مسجد بی‌احترامی شده با برخورد شدید افراد سابقه‌دار مسجد روبه‌رو شده‌است. در حالی که آینده‌سازان مسجد همین نوجوانان و جوانان هستند و اتفاقاً همین استقبال موجب شد یک مسجد فراموش‌شده دوباره احیا شود، هر چند تاوان آن بدگویی بسیار پشت سر امام جماعت مسجد بوده‌است.

در برخی از مساجد برای اینکه هم هزینه خانواده‌ها کاهش پیدا کند و هم افراد از دوران کودکی با مسجد آشنا شوند، مهدکودک‌هایی در مساجد ایجاد شده که در کنار بازی و سرگرمی، کمی مسائل مذهبی به فراخور سن آنها به بچه‌ها آموزش داده‌می‌شود و البته در تعداد معدودی از مساجد، مدارس مسجدمحور نیز ایجاد شده‌است. این مساجد که مجری طرح «مدرسه مسجدمحور» ویژه دانش‌آموزان پسر و دختر از مقاطع مختلف تحصیلی هستند، نه‌تنها فضای کلاس را با محیط مسجد عوض کرده‌اند، بلکه در آنها بیشتر به جنبه‌های مذهبی دروس توجه می‌شود و البته بخش زیادی از زمان دانش‌آموزان با گردش‌های علمی و کاربردی پر می‌شود. هر چند این طرح با استقبال روبه‌رو شده و دامنه اجرای آن به هیئت‌های مذهبی نیز گسترش یافته ولی از سوی دیگر هنوز برخی مشکلات آن با آموزش و پرورش باقی مانده‌است.

با توجه به ذات مسجد که محل حل مشکلات مسلمانان و پاک‌شدن از گناهان است، لازم است تلاش شود با حل مشکلات، این محل کاربردی بیش از پیش در بطن زندگی جامعه ما قرار گیرد.

مسئولیت اجتماعی

حسین سروقامت

۹۱۵

کدام وجهه از استاد استادان، نخبه ریاضی جهان، «مریم میرزاخانی» چشم شما را پر می‌کند و اعجابتان را برمی‌انگیزد؟ روشن‌تر بگویم... چه چیز او شما را شگفت‌زده می‌کند؟

من معتقدم جز قلمروی گسترده دانشی که موجب حیرت جهانیان است؛ نمادهای ایرانی اش... همین که وقتی موفق به حل مسئله‌ای می‌شود، می‌گوید: «آها!»... آشناترین کلمه‌ای که فقط یک ایرانی می‌تواند به زبان آورد! همچنین خیال‌پردازی خلاقانه و کودکانه‌اش! این جملات جز از یک ایرانی تمام‌عیار از چه کسی برمی‌آید؟

–من برای حل مسائل ریاضی فرمول خاصی ندارم. گاه احساس می‌کنم در یک جنگل گم شده‌ام. همه دانسته‌هایم را به کار می‌گیرم تا حقه‌ای بزنم و راهی پیدا کنم. بالاخره با قدری شانس، یکباره خود را بالای تپه‌ای می‌یابم که از آنجا همه چیز شفاف دیده می‌شود!

از شهر

فرسودگی ۸۰ درصد ناوگان اورژانس تهران

رئیس اورژانس استان تهران با اشاره به فرسودگی ۸۰ درصد ناوگان اورژانس تهران، چالش‌های کاهش زمان رسیدن آمبولانس بر بالین بیماران را تشریح کرد.

محمداسماعیل توکلی، رئیس اورژانس استان تهران گفت: در تهران روزانه بالای ۱۰ هزار تماس با اورژانس حاصل می‌شود که منجر به انجام ۳هزارو ۵۰۰ مأموریت می‌شود و از این تعداد مأموریت ۸۰۰ مورد از آنها به بیمارستان منتقل می‌شوند. وی ادامه داد: زمان رسیدن بر بالین بیمار یک چالش بسیار بزرگ در اورژانس استان تهران است؛ ما برای کاهش زمان رسیدن آمبولانس بر بالین بیماران نیازمند ساختمان‌هایی برای تأسیس پایگاه اورژانس هستیم، اما متأسفانه به دلیل عدم تمکن مالی مجبور شده‌ایم در هر ساختمانی که امکان استقرار نیروها وجود داشت، اقدام به تأسیس پایگاه کنیم که این عدم پراکندگی صحیح، یکی از چالش‌های ماست. در کنار این موضوع، فرسودگی ناوگان اورژانس و کمبود نیرو باعث‌شده با استانداردهای تعیین‌شده برای رسیدن آمبولانس بر بالین بیماران و مصدومان فاصله داشته باشیم.

توکلی با بیان اینکه موتورلانس‌ها به کاهش زمان رسیدن بر بالین بیماران کمک کرده‌اند، افزود: در تلاش هستیم در سال ۱۴۰۳ تعداد موتورلانس‌ها را افزایش بدهیم. در ابتدای سال مدت زمان رسیدن بر بالین بیماران بالای ۱۷ دقیقه بود که با افزایش موتورلانس‌ها به ۱۱دقیقه رسیده‌است. رئیس اورژانس استان تهران با اشاره به اینکه در حوزه نیروی انسانی ما با کمبود هزارو ۸۰۰ نفر مواجه هستیم، خاطر نشان کرد: باید به ازای هر پایگاه ۱۵ نفر نیروی عملیاتی اورژانس داشته باشیم، اما در شرایط کنونی حدود شش نیرو داریم که نشان می‌دهد با کمبود ۹ نیروی اورژانس در هر پایگاه مواجه هستیم. وی با اشاره به چالش‌های اورژانس استان تهران گفت: در استان تهران نیازمند وجود ۷۰۰ پایگاه هستیم، در حالی که ۴۰۰ پایگاه موجود است و ۳۰۰ پایگاه عقب‌ماندگی داریم. اصلی‌ترین مشکل در حوزه اورژانس پیش بیمارستانی کمبود آمبولانس و نیروی انسانی است، به طوری که در کل کشور ۵هزار دستگاه آمبولانس وجود دارد که ۳هزار دستگاه آن فرسوده هستند و بالای ۱۵ سال سن دارند. در تهران حدود ۶۰۰ دستگاه آمبولانس وجود دارد که ۸۰ درصد این ناوگان فرسوده است. توکلی با بیان اینکه ۲۵درصد مأموریت‌های اورژانسی کل کشور در استان تهران انجام می‌شود، گفت: سالانه بالغ بر یک میلیون مأموریت از سوی اورژانس استان تهران انجام می‌شود. در چهار ماه ابتدای امسال نیز بیش از ۹۰۰هزار تماس از سوی مردم با اورژانس تهران حاصل شده‌است.

سلامت

۱۹ هزار کودک مبتلا به بیماری تنبلی چشم شناسایی شدند

سال گذشته از میان ۴ میلیون و ۱۰۰ هزار کودک که مورد غربالگری قرار گرفتند، ۱۹ هزار کودک دچار تنبلی چشم شناسایی شدند.

افروز صفاری فرد، معاون پیشگیری از معلولیت‌های مرکز توسعه پیشگیری و درمان اعتیاد سازمان بهزیستی کشور اظهار کرد: یکی از برنامه‌های موفق سازمان از سال ۱۳۷۵ تاکنون برنامه غربالگری تنبلی چشم است. وی با بیان اینکه بیماری تنبلی چشم برای درمان یک زمان طلایی دارد، افزود: کودکان سه تا شش سال در این برنامه بهزیستی غربال می‌شوند و اختلالات بینایی و تنبلی چشم آنها شناسایی می‌شود و با مداخلات بهنگام می‌توان از بروز معلولیت در این کودکان جلوگیری کرد. معاون پیشگیری از معلولیت‌های مرکز توسعه پیشگیری و درمان اعتیاد سازمان بهزیستی یادآور شد: سال گذشته پوشش ۸۴ درصدی داشتیم؛ یعنی ۸۴ درصد کودکان سه تا شش سال که جمعیتی بالغ بر ۴میلیون و ۱۰۰ هزار کودک را شامل می‌شود، در این برنامه غربال شدند و توانستیم ۱۹ هزار مورد کودک مبتلا به تنبلی چشم و ۶۵ هزار مورد از دیگر اختلالات بینایی در ناحیه چشم را شناسایی کنیم. این مقام مسئول متذکر شد: با مداخله بهنگام و ارجاع به موقع به چشم پزشک، تجویز عینک و پرداخت کمک هزینه به خانواده‌های نیازمند می‌توان از معلولیت بینایی این کودکان جلوگیری کرد. وی با اشاره به اینکه برنامه‌های غربالگری سازمان بهزیستی در یک‌سری پایگاه‌ها مانند مراکز مثبت زندگی اجرا می‌شود، گفت: در حال حاضر ۲هزارو ۵۰۰ مرکز مثبت زندگی در سطح کشور وجود دارد که ۶۰ درصد آنها پایگاه غربالگری تنبلی چشم را دارند؛ آدرس همه پایگاه‌های غربالگری هم در سایت سازمان موجود است. صفاری فرد اظهار کرد: بعد از انجام غربالگری، مواردی که نیازمند تشخیص دقیق‌تر است به چشم پزشکان طرف قرارداد سازمان بهزیستی ارجاع می‌شوند. وی افزود: برنامه غربالگری در تمامی شهرها و روستاها و حاشیه شهرها انجام می‌شود و امیدواریم در سال جاری به پوشش بالاتر از ۸۴ درصدی برسیم.

خبر کوتاه

■ رئیس جمعیت هلال‌احمر گفت: امسال ۸۰ دستگاه آمبولانس، هشت دستگاه اتوبوس آمبولانس و شمار قابل توجهی خودروی نجات و ۴۰۰ تن دارو برای برگزاری مراسم اربعین به کشور عراق ارسال می‌شود.

■ معاون پرورشی و فرهنگی وزارت آموزش و پرورش گفت: ۹۳۶ هزار و ۷۷۷ دانش‌آموز در پایگاه‌های اوقات‌فراغت ثبت‌نام کرده‌اند.

■ رئیس سازمان منابع طبیعی گفت: طرح مردمی کاشت یک میلیارد درخت در ایران با نظارت و ارزیابی مستمر و با قوت از سوی ادارات کل منابع طبیعی استان‌ها پیش می‌رود و تا ۱۵ شهریور گودبرداری‌ها برای کاشت درخت در سراسر استان‌ها انجام می‌شود.

■ دبیر کل جمعیت مبارزه با استعمال دخانیات با بیان اینکه مصرف دخانیات به مدارس ابتدایی رسیده‌است، از گردش مالی ۱۵۰ هزار میلیارد تومانی این صنعت خبر داد.